

BORGAR HØGETVEIT BERG
OLA Ø. NISJA

Voldgift

i et nøtteskall

2. UTGAVE

GYLDENDAL

VOLDGIFT

I ET NØTTESKALL

BORGAR HØGETVEIT BERG OG OLA Ø. NISJA

VOLDGIFT

I ET NØTTESKALL

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2025

2. utgave, 1. opplag 2025

ISBN 978-82-05-60957-0

Omslagsdesign: Kristin Berg Johnsen

Sats: Type-it AS, Trondheim 2025

Brødtekst: Minion 10/14,5 pkt

Papir: 90 g Edixion

Trykk: LOS Digital AS, Norge 2025

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

akademisk@gyldendal.no

Materialet i denne utgivelsen er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor (www.kopinor.no). Bruk av hele eller deler av utgivelsen som input eller som treningskorpus i generative modeller som kan skape tekst, bilder eller annet innhold, er ikke tillatt uten særskilt avtale.

Gyldendal vektlegger bærekraft når vi velger trykktjenester og papir.

Ta godt vare på boken, og om du ikke lenger skal ha den, gjenvinn den på riktig måte. Se www.gyldendal.no

Forord

Voldgift er en avtalt tvisteløsningsprosess. Partene kan avtale at en privat domstol skal avgjøre en fremtidig eller allerede oppstått rettstvist mellom dem med bindende virkning. En slik privat tvisteløsning er en naturlig konsekvens av det grunnleggende prinsippet om avtalefrihet. Lovgivningen sørger for at slike avtaler blir effektive, ved at avgjørelsene kan fullbyrdes ved hjelp av det offentlige tvangsapparatet.

Voldgift er helt sentralt i det daglige rettslivet. Det er lenge siden det er publisert en kortfattet fremstilling av voldgift i Norge. Vi er glade for å ha fått muligheten til å skrive denne boken – og revidere den.

Advokatfullmektig Ellen Alvilde Arge i Wikborg Rein fortjener en stor takk for å ha lest gjennom manus til andreutgaven og gitt oss en rekke gode innspill.

Oslo, januar 2025

Borgar Høgetveit Berg og Ola Ø. Nisja

Innhold

FORORD	5
KAPITTEL 1 INNLEDNING	10
1.1 Introduksjon	10
1.2 Historikk	13
1.3 Karakteristiske trekk ved voldgift	16
1.4 Norsk voldgift og norsk internasjonal voldgift	17
1.5 Ad hoc voldgift og institusjonell voldgift	19
1.6 Bruken av voldgift i Norge i dag	21
1.7 Publisering og rettskildeverdi av voldgiftspraksis	23
1.8 Utforming av voldgiftsklausuler	26
KAPITTEL 2 RETTSKILDENE	29
2.1 Voldgiftsloven	29
2.2 Lovforarbeider og eldre rett	32
2.3 Rettspraksis og voldgiftspraksis	34
2.4 Juridisk litteratur	35
2.5 Utenlandske og internasjonale kilder	36
KAPITTEL 3 FORDELER OG ULEMPER VED VOLDGIFT	40
3.1 Innledning	40
3.2 Muligheten for å velge hvem som skal løse tvisten – (juridisk) spisskompetanse	44
3.3 Tidsbruk	49
3.4 Kostnader	50

8 INNHOLD

3.5	Fleksibilitet	52
3.6	Taushetsplikt og offentlighet	53
3.7	Forholdet mellom partene	59
3.8	Fordele i internasjonale tvister	59
3.9	Ønsket om et materielt riktig resultat	60

KAPITTEL 4 HVILKE TVISTER KAN LØSES VED VOLDGIFT?

		63
--	--	----

4.1	Problemstillinger	63
4.2	Avgjørelsen må være overlatt til en tredjepart	64
4.3	Avgjørelsen må ha endelig og bindende virkning for partene	65
4.4	Voldgift kan bare gjelde «tvister i rettsforhold»	66
4.5	Voldgift kan bare gjelde tvister i et «bestemt» rettsforhold ..	69
4.6	Voldgift kan bare gjelde tvister i et bestemt rettsforhold der partene har «fri rådighet»	69
4.7	Begrensninger i muligheten til å avtale voldgift i forbruker- og arbeidsforhold	71

KAPITTEL 5 VOLDGIFTSAVTALEN

		73
--	--	----

5.1	Problemstillinger	73
5.2	Når er voldgift avtalt?	73
5.3	Hva er omfattet av voldgiftsavtalen?	75
5.4	Hvem er omfattet av voldgiftsavtalen?	77

KAPITTEL 6 FORHOLDET TIL DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

		79
--	--	----

6.1	Fristen for å kreve avvisning fra de alminnelige domstolene ..	79
6.2	Voldgiftsrettens domskompetanse	80
6.3	De alminnelige domstolenes øvrige oppgaver i voldgiftsprosessen	81

KAPITTEL 7 OPPNEVNING AV VOLDGIFTSDOMMERE

		84
--	--	----

7.1	Fremgangsmåten ved oppnevningen	84
7.2	Rettslige rammer for hvem som kan være voldgiftsdommere	87
7.3	Behandlingen av en innsigelse mot en allerede oppnevnt voldgiftsdommer	92

KAPITTEL 8 VOLDGIFTSRETTENS

SAKSBEHANDLING	94
8.1 Utgangspunkter	94
8.2 Likebehandlingsprinsippet	96
8.3 Prinsippet om retten til å fremføre sin sak	97
8.4 Kontradiksjonsprinsippet	98
8.5 Hensiktsmessighetsprinsippet	99
8.6 Krav om voldgift – og forholdet til foreldelsesreglene	100
8.7 Voldgiftssted og -språk	102
8.8 Stevning og tilsvær	103
8.9 Ytterligere utveksling av prosesskriv	106
8.10 Krav, påstand og påstandsgrunnlag (anførsler)	107
8.11 Muntlig eller skriftlig behandling	109
8.12 Bevis	110
8.13 Vitner	112
8.14 Partsoppnevnte sakkyndige	113
8.15 Sakkyndige oppnevnt av voldgiftsretten	114
8.16 Bistand fra de alminnelige domstolene	115

KAPITTEL 9 VOLDGIFTSAVGJØRELSEN 116

9.1 Innholdet i voldgiftsavgjørelsen	116
9.2 Voldgiftsrettens honorar	120
9.3 Fordelingen av sakskostnadene mellom partene	124
9.4 Retting, tilleggsdom og tolkningsuttalelser	127
9.5 Forlik for voldgiftsretten	128
9.6 Anerkjennelse og fullbyrding av voldgiftsavgjørelser	131

KAPITTEL 10 OVERPRØVING AV

VOLDGIFTSDOMMER. UGYLDIGHET 133

10.1 En voldgiftsdom kan ikke angripes ved ordinære rettsmidler	133
10.2 Relative ugyldighetsgrunner	135
10.3 Absolutte ugyldighetsgrunner	137
10.4 Rekkevidden av ugyldigheten	139
10.5 Behandlingsmåten	139

LITTERATUR 141

DOMSREGISTER 151

STIKKORD 153